

Viite

Asia

Oleg Deripaskan henkilökuva

Asiasanat	VENÄJÄ, TALOUS
Hoitaa UM	ITÄ-22
Hoitaa UE	MOS
Koordinoi	
Tiedoksi	AVS-KPO; EUR-13; ITÄ-01; ITÄ-02; ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-01; KPO-02; KPO-03; KPO-04; POL-01; UKKMI-00; UMI-00; VSI-00 BER; EUE; KIO; PIE; RII; TAL; WAS; VIL KESKUSKAUPPAKAMARI; KTM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY; TEKNOLOGIATEOLLISUUS; TT; VM; VNK; YM

Oleg Deripaskan hallitsema sijoitusyhtiö Bazovyj Element on Venäjän suurimpia investoijia, jonka laajeva toiminta suuntautuu monille aloille.

Oleg Vladimirovitš Deripaska syntyi 2.1.1968 Dzeržinskin kaupungissa Nižnyj Novgorodin seudulla ja vietti lapsuutensa isovanhempien luona Kubanissa. Hän valmistui Moskovan valtionyliopiston fyysikan tiedekunnasta vuonna 1993. Deripaska toimi Moskovan tavarapörssissä treiderinä ja suoritti tutkinnon Plehanovin talousakatemiasta vuonna 1996. Hänellä on avioliiton kautta yhteys Jeltsinin perheeseen, koska hän on naimisissa Jeltsinin entisen kansliapäällikön V. Jumaševin tyttären kanssa. Deripaska ei kuulu ensimmäisen vaiheen loans for shares -oligarkkeihin. Luova ja häikäilemätön nuori liikemies loi imperiuminsa myöhemmin ehkä aggressiivisimmin keinoin, mitä Venäjän liike-elämässä on nähty.

Deripaskan ura lähti nousuun vuonna 1994 Lontoossa. Trans World Groupin (TWG) johtaja David Reuben järjesti illallisen venäläisille metalliteollisuuden edustajille. TWG halusi kasvattaa osuuttaan Venäjän metallibisneksessä ja Deripaska tarjoutui auttamaan. Deripaska tarjosi TWG:lle ja nk. Tshernoin veljeksille mahdollisuuden ostaa määräysvalta Sajanogorskissa sijaitsevasta alumiinisulatosta. Deripaska haali kokoon nuoren apurijoukon ja osti TWG:lle tukun sulaton osakkeita. Kiitokseksi vauvannäöstään Deripaska palkittiin yhtiön pääjohtajuudella ja hän kehitti sulaton erittäin kannattavaksi liikeyritykseksi. Hän järjesti sulaton osakeannin, joka laimensi TWG:n ja muiden länsiomistajien osuuden 15 prosenttiin. Näin määräysvalta yrityksessä siirtyi Deripaskalle ja Mihail Tshernoville. Deripaska vahvisti asemiaan hankkimalla omistukseensa alumiinin valmistukseen tarvittavia raaka-ainelähteitä ja uusia sulattoja luoden alumiiniyhtiönsä. Tässä prosessissa hän käytti hyväkseen ns. administratiivista resurssia eli poliittisia suhteita.

Vuonna 2001 Deripaska perusti Bazovyj Element-nimisen (Baz El) sijoitusyhtiön, jonka toiminta-ajatuksena on tehdä suoria sijoituksia toimialoille, joiden kehitysmahdollisuudet arvioidaan hyviksi. Basovyj Element on nykyisin yksi Venäjän suurimmista investoijista, jonka päätoimintoja ovat seuraavat:

- Alumiiniteollisuudessa Russkij Aluminiun (RUSAL) on maailman kolmanneksi suurin alumiinin tuottaja, joka muodostaa vertikaalisen ketjun raaka-aineista lopputuotteisiin asti. Siitä Baz El omistaa 75 % ja R. Abramovitšin hallitsema Millhouse Capital 25 %.
- Autoteollisuutta harjoittava Ruspromavto valmistaa mm. Volga-merkkisiä henkilöautoja sekä kuorma-autoja.
- Energian tuotannossa Baz El omistaa merkittäviä osuuksia mm. Irkutskenergosta ja Krasnojarskin vesivoimalasta. Deripaska on viime aikoina ryhtynyt vastustamaan sähköreformia ja RAO UES:n jakamista sekä osallistunut energiasektorin rakennejärjestelyihin Deripaskan imperiumi kuuluu maan suurimpiin energiankuluttajiin, joten reformin vastustus saattaa liittyä pelkoon energian hintojen noususta. Deripaska on tiettävästi pyrkinyt hankkimaan myös RAO UES:n osakkeita.
- Baz El:n metsäteollisuutta hoitaa Continental Management-holding yhtiö (CM). Se omistaa mm. Selenginskin, Bratskin, Krasnojarskin ja Omskin kombinaatit. Tavoitteena on luoda yleisvenäläinen metsäteollisuusyritys. CM on kamppailut yli kaksi vuotta vaihtelevin muodoin Ilim Pulp Enterprisesin kanssa Kotlaksen ja Bratskin kombinaateista. Se on käyttänyt ns. administratiivista resurssia ja on pyrkinyt valtaamaan myös muita alan yrityksiä. Parhaillaan esillä on Arangelin kombinaatin omistussuhteiden muutos.
- Vakuutustoimintaa edustaa Ingosstrah.
- Rospetšat on maan johtava lehtien myyntiyhtiö.
- Jugagrobisnes harjoittaa maataloutta Krasnodarin piirissä yli 30 000 ha:n pinta-alalla.
- Kunnallistekniikan investointiyhtiö aloitti tänä vuonna toimintansa Nizhyj Novgorodissa, Orenburgissa, Irkutskissa ja Krasnojarskissa.
- Äskettäin Baz El osti alueellisen lentoyhtiön Avialinii Kubani.
- Viime päivinä lehdissä on kerrottu Baz El:n kiinnostuksesta öljyteollisuuteen ja hotelli-investointeihin.

Deripaska on protektionistisesti suuntautunut oligarkki. Vaikka hän varoo asettumasta suoralle törmäyskurssille presidentti Putinin ja hallituksen kanssa, hän kritisoi hallituksen WTO-myönteistä politiikkaa. Deripaskan mukaan Venäjän ei tulisi kiirehtiä tullimuurien purkamista ja integroitumista kansainväliseen talouteen. Ruspromavton omistajana Deripaska on lobannut tuontiautoja koskevien korkeampien tariffien puolesta. Myös keinotekoisien alhainen energianhinta hyödyttää Deripaskan alumiiniteollisuutta. Deripaska on vaalinut suhteitaan Anatoli Tšubajsiin, joka johtaa Venäjän sähkömonopoli RAO UES:ää, mutta aivan äskettäin RAO UES:n ja Baz El:n välille on syntynyt kilpailutilanne Angara-joen Bogutšanskin voimalasta. Deripaska on tukenut liberaalia Oikeistovoimien liitto-puoluetta, joka on useiden Tšubaisin kaltaisten "nuorten uudistajien" kotipuolue. Deripaska tukee kaupan vapauttamisen ideologialle perustuvaa puoluetta ajaen samalla protektionistisia toimia ulkomaankaupan saralla.

Deripaska on esitellyt julkisuudessa myös yhteiskunnallista ajatteluaan. Hänen ohjelmassaan tärkein tavoite on eriarvoisuuden poistaminen ja kansalaisten perustuslaillisten oikeuksien turvaaminen. Baz El:llä on yhteiskunnallinen ohjelma, joka tukee säätiöiden kautta tai suoraan koulutusta, tiedettä, terveydenhoitoa, sosiaalista kehittämistä, kulttuuria ja ympäristönsuojelua. Deripaska rakentaa määrätie-

toisesti yhteiskunnallisesti vastuullisen ja venäläisiin arvoihin toimintansa perustavan oligarkin imagoa ja vastaa sillä Putinin huutoon.

LIITTEET -